

ŹRÓDŁA DZIEJOWE.

TOM XXIV.

Część I-sza.

POLSKA XVI WIEKU

POD WZGLĘDEM
GEOGRAFICZNO-STATYSTYCZNYM.

TOM XIII.

INFLANTY.

CZĘŚĆ I.

WYDALI

Jan Jakubowski i Józef Kordzikowski.

WARSZAWA

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI GEBETHNERA I WOLFFA.

1915

TREŚĆ CZĘŚCI I

TOMU XXIV (XIII).

	Str.
Przedmowa	IX
Rewizya Inflancka 1599 r.:	
Lucyn	1
Taurus	17
Wandzel	29
Kircholm	39
Lenowarth	48
Kokenhaus	55
Lais	93
Aszkarod	141
Rzeżyca	149
Felin	162
Dynembork (zakończenie)	235
Helmeth	240
Iberpol	250
Indeks miejscowości	309
Indeks osób	321

Monest ma osiadłych haków 6 ($\frac{1}{8}$), pustych $\frac{2}{4}$ (i) $\frac{1}{8}$.

Jegoma Jas . . .	$\frac{1}{2}$	Narmaca Hans . . .	$\frac{1}{8}$
Siape Jergenn . . .	$\frac{1}{2}$	Leckle Laur, pusta $\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
Tokker Andres . . .	$\frac{1}{2}$	Sara Ann, pusta $\frac{1}{4}$	—
Tady Jak . . .	$\frac{1}{4}$	Noldi Hann . . .	$\frac{1}{4}$
Topakie Tos . . .	$\frac{1}{2}$	Sara Hans . . .	$\frac{1}{8}$
Dybi Herman . . .	$\frac{1}{2}$	Wani Wardy Piep	$\frac{1}{2}$
Herma Jak . . .	$\frac{1}{2}$	Mustykie Mac . . .	$\frac{1}{4}$
Wagla Hans . . .	$\frac{1}{4}$	Veneles Hans . . .	$\frac{1}{8}$
Wagile Tomas . . .	$\frac{1}{4}$	Kileć Hans . . .	$\frac{1}{8}$
Reyn Kord . . .	$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{8}$	Walgas Jak . . .	$\frac{1}{4}$

Bobolowie: Woyne Hans — ubogi, Marcus — ubogi, Syki Merth — ubogi, Wameles Hans — ubogi, Koder Marth żyta p. 1, jęczm. p. 1.

Wieś Kunikiula ma haków osiadłych 2.

Peyty Anno . . .	$\frac{1}{4}$	Kalwer Berthler $\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
Peythy Teiks . . .	$\frac{1}{4}$	Kiergi Jak . . .	$\frac{1}{8}$
Lucepts Marus . . .	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$	Raucep Thomas . . .	$\frac{1}{4}$
Luce Andrus tłumacz	$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$	Ucele Pep . . .	$\frac{1}{8}$
Teresepp Paul . . .	$\frac{1}{4}$	Kinki Miki . . .	$\frac{1}{4}$

Bobolowie: Wabba Hić żyta $\frac{1}{2}$ p., jęczm. $\frac{1}{2}$ p., Wabba Laus żyta 1 p., jęczm. 1 p., Kize Tynk żyta 1 p., jęczm. 1 p. Ubodzy: Leke Han, Koki Teiks, Til Hans, Ille Peter.

Wieś Welest ma haków osiadłych, $5\frac{1}{4}$.

Warth Jurgen $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{8}$	Warasey Jak . . .	$\frac{1}{2}$
Kiki Mać . . .	$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{8}$	Weske Mać . . .	$\frac{1}{2}$
Wierawe Mady . . .	$\frac{1}{2}$	Silkie Jurkie . . .	$\frac{1}{4}$
Kusep Hans . . .	$\frac{1}{2}$	Kalawer Marks . . .	$\frac{1}{2}$
Kisep Bartleth . . .	$\frac{1}{2}$	Warasey Peter . . .	$\frac{1}{4}$

Tę wieś trzyma Jerzy Buthler za consensem K. J. M. do żywota J. M. pana Farensbacha.

Bobolowie: Janos Teiks, żyta p. 2, jęczm. o. Ubodzy: Koli Tomas, Jarks Pep, Jarks Barths.

Pikiere mojza, drugi folwark.

Budowanie w tej mojzy. Naprzód: Dom z izbą i z komorą i ze trzema oknami, z piecem, z stołmi i z ławami wokoło. W tym domu izba mała z komorą i z oknem; u nich drzwi z sko-

Summa bobolów n^o . Rachując od każdego per gr. 1¹/₂,
facit flor.

Summa poddanych wszystkich

Baranów od tych, którzy po haku, po pół haku i po ćwierci mają, na rok po dwu dawając, n^o . Baranków małych z pół ćwierci, także na rok po dwu dawając, albo za każdego gr. 9 n^o

Wołów wszystka włość dawają 13¹/₂.

Wieprzów poślitych także 13¹/₂.

Ziemie, które od Taurusu oddano.

Jurgi Butler haków 6, Fincken nazwane po niejakiem Fincku i Wołdzie, od króla Stefana świętej pamięci, jure feudi.

Henryk Kapell za Plattenberkową daniną, chłopów 6.

Froncz Szulc, od króla świętej pamięci Stefana chłopów 5: feudum.

Puszcze

niemasz, okrom dREW dostatek do palenia. A co się tycze do budowania, tego aż z puszcze Felińskiej wszystko starostwo dostawa, która też już prawie dobrze nadpustoszona, a ochrony żadnej, ani przystawów niemasz. A urzędnicy Felińscy lada za co na swój pożytek sprzedają.

Granice Tauruskie.

W jedną stronę od zamku granicą ku Derptowi jadąc, do Embeku mil 2.

W drugą stronę z Felinem graniczy wieś Tarweska Rumem mil

W trzecią stronę do granic Helmetzkich mil 2.

W czwartą stronę¹ na zachód słońca, po wielkie jezioro Pelkis, pół mile od zamku.

tego doglądał i, gdy przyjdzie do robót leśnych, wiadomość pewną wszystkiego miał.

Przez pośrodek tej puszcze idą dwie rzeki niemałe, któremi dziś kto chce drzewo do Pernawy spuszcza. Tę puszcza, gdyby miano tak zawsze w bród pustoszyć, musiałby skarb Króla Jego Mości na tym wiele szkodować, i zamków nie byłoby szkąd czym naprawować, gdyż we wszytkiej Estoniej takiej puszczej niemasz.

Druga puszcza Felińska poczyna się od puszczej Plebańskiej w wardejstwie Kore Anniego, a ciągnie się mimo wieś Walmawę nad jeziorem Tauruskiem, i przychodzi do lasów Tauruskich. Jest jej wzdłuż na równe trzy mile, wszere samej puszczej, kromia lasów mniejszych, na wielką milę, w której barzo wiele drzewa do budowania było. Lecz za pana starosty terażniejszego pana Kurcza ją wypustoszo, gdyż dopuszczono panu Ferensbekowi, p. Butlerowi i innym co żywo ktoby chciał. Za jezioro zimą do Derptskiej włości do Tarwoskiej nikomu nie bronią, i owszem za lada co pozwalają. Potrzeba będzie o takie zniszczenie puszcze czynić. Zwierz bywa często łoś, ale chłopci, promiscue zimie drzewo rąbiąc, wypłoszają i z ruśnicami goniąc strzelają.

Myto u Nawostu.

Upatrując to być z dobrem Rzeczypospolitej, aby gdzie być może bez obciążenia poddanych pożytek do skarbu Króla Jego Mości mógł być, iż most u Nawostu, którego jest połowica pół czwierci mile, i który co rok z omieszkaniem roboty zamkowej i z uszkodzeniem lasów Króla Jego Mości wielkiej poprawy potrzebuje dla gęstych i tam i sam przejazdów ludzi kupieckich do Rewla i przez Iberpol do Moskwy — przeto, imieniem Króla Jego Mości naszego miłościwego Pana, ustawiliśmy na nim cło nowe tym sposobem, że ktokolwiek z kupców wozem ładownym przezeń pojedzie jednym koniem, powinien będzie dać od niego po półgroszku polskiemu, a podwójnych wozów po groszu polskiemu, wierzchowy od konia po szelągu jednemu, poddani od wozu szkil jeden. Które pieniądze p. starosta Feliński rozkazać ma wybierać, i przy czynieniu liczby z prowentów zamkowych oddawać je do skarbu Króla Jego Mości powinien będzie.

Jednak ich na pana starostę nie sprawują, ani drzewa i dREW do Rygi nie spuszczaają, tylko chłopi potajemnie w lesiech, za wiadomością tylko samych urzędników, smołą palą. I jakośmy wzięli wiadomość, że jej wypalają do pięci set beczek na rok, a potem każdą beczkę urzędnikom za gr. 15 przedają, oni zaś w Rydze za beczkę złoty biorą. Kładziem tedy ten prowent na flor. 200. — Popioły chłopi ukradkiem na swój pożytek palą.

Łosi ubijają do zamku na rok po kilka, a czasem i kilkanaście. Zwierz inszy w lesiech: ryś, kuna, świnia, niedźwiedź etc.

Dobra od zamku Dunemborskiego rozdane.

1. Folwark Lixnę Król J. M. Zygmunt August oddać raczył na wieczność nieboszczykowi p. Mikołajowi Talwojszowi, ze wszystkim. Jako wiele do tego folwarku należało, wyżej się opisało. Majętność dobra, szerokość wielka.

2. Folwark Ruskone także Król J. M. August oddać raczył na wieczność panu Janowi Mączyńskiemu. Teraz już w czwartych ręku jest. Kupił ją niejaki p. Buthler, hetman Ks. J. M. Kurlandzkiego za 1200 talarów. Majętność bardzo dobra, bez której Dynemborkowi bardzo źle, ma commoditates wszystkie, jeziora wielkie i pożyteczne, puszcze, łowy etc., poddanych do 100. Podobno do kilkudziesiąt 1000 będzie stała, gdy się już prawem wiecznem ugruntuje.

3. Folwark Krasławkę także Król J. M. Zygmunt August w roku 63 na wieczność niejakiemu p. Michel Brunowi, kanclerzowi Ks. Kurlandzkiego oddać raczył.

4. Andryssowi Krapenbrokowi Król J. M. Zygmunt August roku 1571 oddać raczył na wieczność grunt w pewnych granicach, którym zajął służeb pustych 12.

Krystoffowej Wigantowej, wdowie, Król J. M. Stefan w roku 86 dożywociem jej samej oddać raczył grunt pewny, którym zajęła służeb osiadłych 6, a pustych 5.

5. Stanisławowi Nieździńskiemu Król J. M., pan nasz terażniejszy, Zygmunt Trzeci oddać raczył dwojgiem dożywociem jemu i synowi jego pustych służeb 4, a zagrodniczych pustowin 3. Już teraz syn jego dzierży.

6. Hanussowi Hambanowi Król J. M. terażniejszy oddać raczył lennem prawem ziemię nazwaną Pikanowa, w pe-